

Medić-Šarić, M., Bojić, M., Rastija, V., Cvek, J. (2013): Polyphenolic profiling of Croatian propolis and wine. *Food Technology and Biotechnology*, 512: 159–170.

Jedlovnik, N., Pušnik, V. (2011): Propolis. V: *Slovensko čebelarstvo v tretje tisočletje II*. Zdešar, P. (ur.) Lukovica, Čebelarstva zveza Slovenije: 351–362.

Kandolf, B., A., Lilek, N., Samec, T., Bertonecelj, J., Korošec, M., Klemenčič Štrukelj, N. (2019): *Končno poročilo aplikativne raziskave Karakterizacija čebeljih pridelkov ter vpliv postopkov obdelave in shranjevanja cvetnega prahu na njegovo kemijsko in mikrobiološko sestavo*. Lukovica: ČZS, str. 98–113.

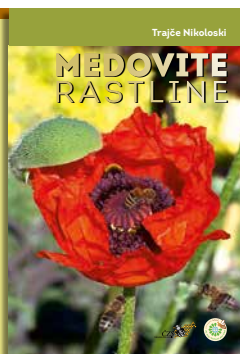
Kamenšek, M. (2011): Spektrofotometrično določanje flavonoidov v slovenskem propolisu. *Izobraževalni center Piramida Maribor*, Diplomaska naloga, 72 str.

Popova, M. P., Bankova, V. S., Bogdanov, S., Tsvetkova, I., Naydenski, C., Marcuzzan, G. L., Sabatini, A. G. (2007): Chemical characteristics of poplar type propolis of different geographical origin. *Apidologie*, 38: 306–311.

Sforcin, J. M. (2007): Propolis and the immune system: a review. *Journal of Ethnopharmacology*, 13, 1: 1–14.

Dr. Trajče Nikoloski: Medovite rastline

Lukovica: Čebelarstva zveza Slovenije, 2020
366 strani
ISBN: 978-961-6516-79-2

»Knjiga pomeni velik prispevek k ozaveščanju vseh nas o medovitih rastlinah in prispevek k ohranjanju čebel s pomočjo promocije medovitih rastlin.« S temi izbranimi besedami je predsednik ČZS Boštjan Noč pospremil knjigo Medovite rastline, avtorja dr. Trajčeta Nikoloskega, med slovenske čebelarje. Knjigo je založila ČZS, kar že samo po sebi govori o njenem pomenu za slovensko čebelarstvo.

Kdor je že srečal dr. Trajčeta Nikoloskega, lahko razume njegovo poslanstvo, ki je knjiga o medovitih rastlinah. Svoje izjemno široko znanje na področju vrtnarstva je kot vrhunski strokovnjak združil z izkušnjami in znanjem na področju čebelarstva. Knjigo prevevata iskrena ljubezen do narave, čebel in temeljito poznavanje slovenskega rastlinstva, saj kot pravi avtor knjige, »še vedno rad zahajam v naravo, v kraje in planine z veselimi srcem in odprtimi očmi«.

Knjiga Medovite rastline bo lahko kot nepogrešljiv priročnik koristila vsakemu čebelarju. V njej bo marsikateri čebelar lahko odkril rastline iz svoje bližnje okolice, za katere se morda sploh ni zanimal, pa se bo ob pomoči knjige v njem prebudilo zanimanje zanje. Čebelarji z več znanja bodo lahko le še poglobili svoje vedenje o medovitih rastlinah. Knjiga bo dobrodošla vsem tistim čebelarjem, ki selijo čebele na pašo, da razen znanja o čebelarstvu tudi čim bolj poznajo medonosne rastline in pogoje, pod katerimi je od njih največ koristi. Pri tem ne moremo mimo besed dr. Nikoloskega, »ves uspeh čebelarjenja je odvisen predvsem od paše in ne toliko od vrste panja in močne družine«.

V knjigi je pregledno opisanih skoraj 200 medovitih rastlin, med njimi tudi nekaj tujerodnih, ki jih najdemo v Sloveniji in so z vidika čebelarstva zelo pomembne. Knjiga je shematično urejena glede na čas cvetenja rastlin od

spomladi do jeseni. Bogati jo pester izbor fotografij cvetočih rastlin. V opisnem delu predstavljenih rastlin je navedenih nekaj osnovnih podatkov: domovina, ime, opis, razmnoževanje, medovitost, zdravilnost in zanimivosti. S knjigo o medovitih rastlinah prejemamo slovenski čebelarji vsekakor pomembno strokovno delo. Če sta strokovnost in preglednost merili, da knjiga lahko postane koristen priročnik, potem ima knjiga Medovite rastline vse možnosti, da bo služila kot eden nepogrešljivih priročnikov v slovenskem čebelarstvu.

In še nekaj besed o avtorju. Dr. Trajče Nikoloski je spec. dipl. inž. agr. in hortikulture, vrtnar, čebelar, ljubitelj narave in amaterski fotograf ter nekdanji predsednik ČD Ljubljana-Center. Njegov pedagoški, strokovni in znanstveni opus obsega več kot 400 objavljenih del. Za svoje delo je prejel več domačih priznanj. Številne nagrade na ocenjevanjih medu potrjujejo kakovost njegovega čebelarjenja. Leta 2018 si je prislužil naslov prvak vrste za gozdni med na Agri. Leta 2019 je postal prvak za gozdni med v Semiču in prvak tekmovanja ter četrtič zapored podprvak na državnem tekmovanju v senzoričnem ocenjevanju medu. Za knjigo o medovitih rastlinah, ki tudi osebno predstavlja njega in njegovo delo zadnjih dvajset let, je dobil priznanje predsednika ČZS.

»Upam, da bo ta knjiga mnogim odprla oči, da bodo tudi iz naše narave odbirali čudovite rastlinske združbe,

Foto: osebni arhiv Trajčeta Nikoloskega

Foto: osebni arhiv Trajčeta Nikoloskega

kot nepozabne lepe prizore, da bodo naši vrtovi lepši in žlahtnejši. Vrtovi, na katerih bo piko na i dal lep slovenski posebnež, čebelnjak. Vrtovi naj cvetijo, zorijo in naj bodo polni peloda, nektarja in sladkega soka, na katerih bodo čebele z nepopisanim veseljem letale, brenčale ter opravljale

svoje plemenito poslanstvo, mi jih bomo z veseljem občudovali.» Bomo slovenski čebelarji znali prepoznati dobrohotno sporočilo dr. Trajčeta Nikoloskega, ki nam ga namenja v knjigi o medovitih rastlinah?

Gregor Drolc, ČD Ljubljana-Center

Drevesni čmrlj (*Bombus hypnorum*)

doc. dr. Danilo Bevk

Nacionalni inštitut za biologijo
danilo.bevk@nib.si

Drevesni čmrlj je srednje velik čmrlj z rjavim oprsjem in črnim zadkom z belo konico. Obstajajo tudi različice s črnim oprsjem. Gnezdi v podrasti in v drevesnih duplih (tudi ptičjih gnezdilnicah), zelo uspešno pa se je prilagodil tudi gnezdenju na človeških poslopjih. Tako gnezda pogosto najdemo na podstrešjih, v različnih špranjah, v izolaciji ... Verjetno je to eden od razlogov, da zelo dobro uspeva tudi v mestih. Njegova prednost je tudi hiter razvoj. Nove matice se razvijejo že junija ali julija, zato ta vrsta ni tako prizadeta zaradi pomanjkanja poletne paše, izogne pa se tudi nekaterim škodljivcem. Gnezda so velika in štejejo do nekaj sto osebkov. Posebno je tudi njegovo vedenje. V primerjavi z drugimi vrstami ima precej manj potrpljenja in zelo dejavno brani gnezdo. Če stikamo po gnezdu, nas napade kot ose.

Drevesni čmrlj

Foto: Katarina Meža

Novice iz sveta

Srbija

Podjetje Medino d.o.o. iz Krnjeva, specializirano za izvoz medu iz Srbije, je naslovilo dramatičen poziv na vse srbske čebelarje, naj prenehajo uporabljati amitraz za zatiranje

varoj. V državah, kot so Nemčija, Francija, Italija in Japonska, dokazljivih ostankov amitraza v medu ne sme biti. Leta 2018 je bilo v te države izvoženih 2745 ton medu, kar je predstavljalo 40 % vsega prodanega medu v tujino, zdaj pa je ta prodaja ogrožena. Amitraz najdemo v vseh sortah srbskega medu. Njegova

koncentracija sicer ne presega v okviru EU zakonsko določene zgornje meje 200 ppb (to je 200 delov na milijardo delov medu), toda v primeru omenjenih štirih držav velja, da analize medu ne smejo zaznati niti najmanjše vsebnosti tega akaricida oziroma da mora biti pod mejo detekcije, ki znaša 10 ppb. V letu 2019 je znašala njegova vsebnost med 10 in 60 ppb in torej takšen med ni bil primeren za izvoz. Z analitskimi metodami se uspešno odkrivajo tudi trije razpadni proizvodi amitraza, s kratkimi izraženi DMF, DMPF in DMA. Slednji je za sesalce bolj strupen kakor sam amitraz. Podjetje Medina d.o.o. zato poziva čebelarje, naj začnejo uporabljati druge, bolj sonaravne načine zatiranja varoj, če želijo, da bo njihov med še naprej na policah zahtevnih tržišč. Predlaga kombinacijo oksalne kisline, timola in mravljinčne kisline, ker je to edina pot, da bo lahko Srbija izvažala med v vse države sveta.

Prevod in priredba Franc Šivic

Vir: Tošić, D. (2020): Amitraz u medu – uništenje srpskog izvoza meda sa trajnim posledicama? *Srpski pčelar*, januar 2020, str. 37.

